

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 85. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 3 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, április 15.

A forrongó Törökország.

— április 15.

Törökország nagy veszedelemben van. Fővárosában és egyes vidékein véres forrongás dúl, amelynek következményei kiszámíthatatlanok a török birodalom sorsára.

A távirataink által jelzett forrongások valódi jellegéről még nem vagyunk ugyan teljesen tájékozva, de a forrongások azért nem mennek meglepetésszámba, mert eddig is tudtuk, hogy a nagy fordulat, Törökország megújítása itt-ott nagy elégtelenséget keltett. Ami természetes is. Nem csak azért, mert az eddig uralmon volt emberek kezéből mások vették át a hatalmat, hanem azért is, mert az új alakulás összeütközésbe jutott az ősi vallási törvényekkel s bizonyos előjogokkal is, mint például az albánoknál.

A konstantinápolyi forrongásnak is — mint az eddigi táviratokból kivehető — első sorban vallási jellege van. A katonák azért lázonganak, hogy a szériatusi, vagyis kánoni, egyházi törvények érvénye tovább is fönntartassék, valamint a mohamedán vallás legfőbb tekintélye.

A vallási fanatizmus nem akar beletnyugodni a szultán — mint egyházi fő — abszolút hatalmának megnyirbálásába s még kevésbé a vallások egyenjogúságába. Innen származnak jórészt az albán forrongások is.

Hogy hová fajul és micsoda véget ér a most kitört nagy forrongás, azt ebben a percben nem lehet még látni, de a jelek nem biztatnak jóval. A Törökországban végbemenő történelmi folyamat a nagy ozmán birodalom feloszlatását sejteti, amit aligha tudnak hatalmi tényezők megállítani. Az eddig diadalmas új-török szövetségzés, ha talán ideig-óráig le is bírja az

új forradalmat, nem sokáig tudja fentartani a békességet.

A török birodalom most következő történetét úgy látjuk előre, mint forradalmak és konvulziók sorozatát, — talán hosszú betegségét, melynek halál a vége. Akár e vég, akár már maguk a konvulziók is minden percben felvethetik a legkényesebb kérdéseket Európa számára és pedig a legélesebb formában — holott elég kényesek már száz év óta halogatottságuk s eltoltsáruk formájában is.

Minden jel arra vall, hogy Európa számára a legkomolyabb idők következnek s aki ezek sodrában elbukni nem akar, keményen, véreztetve s a maga keblén beül kiegyenlített érzésekkel álljon a talpán. S főképp monarkiáknak s ezen belül a mi országunknak, melynek számára, mint a múlt napok mutatták, a keleti kérdés a legszemélyesebb életkérdés, minden erejét összefogva kell megvárnia, mi történik. Ha valaha, úgy most van itt az az idő, mikor a belső politikának a külsőt kell szolgálnia.

ZSIROS LAJOS.
1841—1909.

Nagybeeskerek, április 15.

Torontálmegye közéletének ismét súlyos gyászja van.

Zsiros Lajos kuriai bíró, a nagybeeskerek kir. törvényszék nagydemű elnöke, aki alig két hónapja, hogy nyugalomba vonult, hosszas szonvedés után szervi szívbaj következtében ma reggel meghalt.

Amikor a szegedi kir. ítélőtábla elnöke, Kray István, Zsiros Lajost ezeltől két hóval a hozzá intézett átiratában elnöki állása alól felmentette, több mint 27 éven át viselt elnöki

állásában tanúsított széleskörű szakismereteért, ritka ügybuzgalmáért és körültekintéssel teljesített kiváló szolgálatait köszönetét és elismerését nyilvánította. Egyben a felett, hogy nyugalomba vonulása folytán elnöki állását elhagyta, sajnálatát fejezte ki.

Sajnálattal vette tudomásul a nagybeeskerek kir. törvényszék, ügyészség és a törvényszék területén levő járásbírók tisztikara is azt, hogy Zsiros Lajos az igazságszolgáltatás köréből, különösen a legutóbb előállott betegsége miatt, távozott, mert jogász körben nagy tudásával imponált. Birái és jegyzői, akiknek gyakorlati kiképzésére nagy gondot fordított, benső szeretettel ragaszkodtak hozzá.

Fáradságot nem ismerő ügybuzgalmának eredménye az, hogy a vezetésére bízott nagybeeskerek kir. törvényszék ügyvitelére és ügykezelésére mindenkor mintaszerűségnek örvendett. A szigorú de igazságos főnököt jellemzően, a munkásságát nagyra becsülte és abban mindig előljárt.

A Béga-parton épült új „Törvényház” létesítése és berendezése körül is kiváló érdemei vannak. Általában ritka szép multja van Zsiros Lajosnak, aki Torontálmegyeében mint megyebizottsági tag is a köznek sok éven át hasznos szolgálatokat tett.

Családja és a nagybeeskerek kir. törvényszék, ügyészség és a területén levő járásbírók tisztikara, valamint sok barátja és ismerőse mély részvétellel veszik körül az érdemes elnök ravatalát.

Elettörténeti adatait az alábbiakban közöljük:

Zsiros Lajos 1841 augusztus hó 21-én született, hason nevű édesapja Torontálmegye főjegyzőjének elsőszülött fia; gimnázialis tanulmányait Szegeden és Kecskeméten végezte; nevezetes, hogy Arany Jánosnak, a nagy költőnek egyik jeles tanítványa volt Kecskeméten, ahol az érettségét kitűnő sikerrel tette le.

Jogi tanulmányainak befejezése után, alig 23 éves korában, 1864. április 11-én mint tb.

A „TORONTÁL” tárcája.

A végrendelet.

Ebéd után az urak bevonultak a dohányzóba. A beszélgetés váratlan örökségek, bizarr végrendeleti záradékok körül forgott. Le Brument ur, a „mester”, a „hires ügyvéd” kényelmesen nekítámaszkodott a kandallónak.

— Mintegy hat hónappal ezelőtt — kezdte — haldokló nőhöz hívtak, aki így szólt hozzám: „Uram, sok gondot igénylő, bonyolódott és kissé különös föladattal szeretném önt megbízni. Sziveskedjék elolvasni a végrendeletemet, ott van az asztalon. Ötezer frank tiszteletdíjat ígérek benne önnek arra az esetre, ha fáradsága eredménytelen volna s százezer frankot a siker esetére. Arról van szó, hogy halálom után fölkutassák a fiamat”.

Láttam, hogy igen jómódu há ban vagyok. A pompásan berendezett szoba falait puha szőnyegek borítják, amelyek úgy hatottak, mint a szeretetteljes simogatás és amelyek oly némáknak látszottak, mintha magukba szívják a szót, hogy azokat megfojtsák.

A haldokló beszélni kezdett: — Ön az első ember, aki tudomást szerezett a rettenetes esetről. Önnek, akit a szív és az értelem emberének ismerek, meg kell tudnia a teljes valót, hogy segítségemre lehessen. Hallgasson meg. Egybekelésem előtt szerelmes voltam egy fiatalemberbe, akinek kérését családom vissza-

utasította, mert vagyontalan volt. Rövid idő múlva hozzáadtak egy igen gazdag férfinak, engedelmességedem, ahogy jól nevelt leányhoz illik.

Házasságunkból gyermek származott, egy fia. Néhány év múlva meghalt a férjem.

A férfi, akit szerettem, időközben meg-nősült. Mikor megtudta, hogy özvegygyé lettem, vad fájdalom fogta el amiatt, hogy immár a maga szabadságát eljászotta. Meglátogatott, sirt és zokogott előttem, hogy csaknem megszakadt a szívem. Barátommá lett. Talán nem lett volna szabad fogadnom. De magamra voltam, szomorú és kétségbeesett. Aztán szerettem is őt. Mily kegyetlen néha az élet!

De miért szaporítsam a szót? A férfi a kedvesem lett. Hogy ez mikép jött, nem tudom. Azt hiszem, senki sem szokta tudni!

Szóval, uram, a kedvesévé és boldog lettem. Tizenkét éven keresztül boldog voltam. Sőt — és ez a legnagyobb bűnöm és legnagyobb gyávaságom — barátinője lettem a feleségének.

Együtt neveltük fiamat, derék, értelmes ifjává neveltük, aki tele volt ésszel, akarat-erővel, nagy és szép szemekkel. Így lett a gyermek tizenhét éves.

Csaknem épp annyira szerette az én . . . az én kedvesemet, mint magam, mert mindkettő egyforma szeretettel bántunk vele. Szíve mélyéből becsülte s példányképet látta benne, mert édesanyja odaadó és hű barátjának s a maga gondos gyámjának, védelmezőjének tudta.

Egy este együtt kellett volna vacsoráznunk hármunknak. Vártam kettejüket s azt kérdeztem magamban: vajjon melyikük érkezik meg elsőnek. Az ajtó nyílt: barátom érkezett. Kitért karokkal elébe siettem, ő átölelt s hosszú csókot lehelt ajkamra.

Ekkor valami zaj, halk sercegés, egy semmi, egy sejtelmes érzés, amely egy harmadik személy láthatatlan jelenlétét elárulja, megrezentelt bennünket. Egyszerre sarkon fordultunk mind a ketten: Jean, a fiam halott-halványan ott állt előttünk.

A rémület borzalmas másodperce volt ez. Mintegy imára összekucsuolt kezemet kinyújtottam fiam felé. De már nem láttam. Kiment.

Görcsös zokogás szorította össze torkomat. Rettenő félelem, a kikerülhetetlen balsors biztos tudata gyötört s az az iszonyu szégyen, amely így pillanatban szükségkép kell, hogy eltöltse az anyai szívet.

A férfi zavartan állt ott előttem; nem mert közeledni hozzám, nem mert megszólítani, nem mert érteni. Végre megszólalt:

— Elmegyek . . . főkeresem . . . megmondom neki . . . megértetem vele . . . szóval, meg kell találnom . . . beszélnem kell vele.

Aztán eltávozott.

Vártam. Magamon kívül vártam egy órahosszat, vártam két órahosszat, éreztem, hogy szívemben mikép növekszik a felelemnek valami ismeretlen érzése, aminőt a legmegátalkodottabb gonosztevőnek nem kívánék tíz percig. Hol volt a gyermekem? Mit művelt?

NAPONTA FRISS

écskaí uradalmi legfinomabb

TEAVAJ

1/4 kilogramm ára 76 fillér.

Telefon 63.

317-44

Egyedül kapható: Tolveth Frigyes fűszer- és csemege-üzletében.

Telefon 63.

aljegyző lépett Torontálvármegye szolgálatába; 1865. április 27-től 1867. év végéig mint a zichyfalvi és újpécsi kerület szolgabírája és tiszteletbeli főszolgabírája volt; ezen idő alatt az ügyvédi diplomát is megszerezte és meg-nősült.

Szöllősy Ernőnek, a zágrábi érsekség jóságkormányzójának Irma leányát vette nőül, akivel haláláig a legnagyobb boldogságban élt. 1868. év elejétől 1871. december végéig pedig mint az újpécsi kerület főszolgabírája tartotta rendben a reá bízott közigazgatást.

A bíróságok szervezésekor, 1871. évben a nagyszentmiklósi járásbíróshoz járásbíróvá lett kinevezve és alig 8 és fél évi járásbírói működés után 1878. évi augusztus hó 5-én a lovrini kerület bizalma a parlamentbe országos képviselővé választotta.

1881. év végén az országos képviselőség-től megvált, mert 1881. év november hó közepén a lugosi kir. törvényszék elnökévé lett kinevezve, 1889. évi május hó 20-tól pedig Péczeley Ferencel kölesönös áthelyezés útján, mint a nagybecskereki kir. törvényszék elnöke. Kiválósága jutalmául 1894. évben a kuriai címlet és jellegzet kapta, nyugdíjazása alkalmából pedig kiváló érdemeinek külső jeléül ő Felsege a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

A hónapokig beteg elnököt, a magyar uriaszony mintaképe, hűségesen szerető felesége fáradhatatlan gyöngédséggel ápolta, de a magas koru férfit betegségé mindjobban letörte, míg végre tegnap kiszenvedett.

Halálát özvegyén kívül fiai Zsiros Lajos nagyikindai ügyvéd és Zsiros Imre antalfalvai főszolgabíró gyászolja.

Temetése holnap f. hó 16-án délután 4 órakor lesz a Széchenyi-parton levő gyászszobából.

Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Antalfy Zsiros Lajosné szül. felsőszöllősi Szöllősy Irma úgy a saját, valamint gyermekei, unokái és számos rokonai nevében szomorodott szívvvel tudatja, hogy a forrón szeretet férj, illetve apa, nagyapa, testvér, vő, sógor és rokon méltóságos Antalfy Zsiros Lajos ur, a Lipót-rend lovagkeresztjének tulajdonosa, nyug. kir. kuriai bíró és a nagybecskereki kir. törvényszék nyug. elnöke, Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának tagja stb. életének 68 ik és boldog házasságának 43. évében folyó évi április hó 15-én reggel 6 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Felejtethetlen halottunk földi maradványai folyó évi április hó 16-án, pénteken délután 4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartásai szerint, Nagybecskereken a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Nagybecskerek, 1909. évi április hó 15. napján. Béke poraira. Zsiros Imre, dr. Zsiros Lajos, mint fiai. Zsiros József, Zsiros Kálmán, Zsiros Mihály, Zsiros Etelka férj. Jedlicska Jenőné, mint testvérei. Dr. Zsiros Lajosné szül. Sztojanovits

Éjfélkor egy közszolga levelet hozott kedvesemtől. Még most is kívülről tudom a tartalmát: „Visszatért-e a fia? Én nem tudtam megtalálni. Idelelné várok, mert ebben az órában nem akarok fölmenni”.

Ceruzával ráírtam a levélre: „Jean nem tért vissza. Önnek meg kell őt találnia”.

Azért vártam egész éjjel. Olyan voltam, mint az örült, szerettem volna kiáltani, kifutni az éjbe, levetni magamat a padlóra. És még sem mozdultam, hanem csak vártam. Vajjon mi történhetett? Megkísértem kitalálni, miközben újabb rémület fogott el arra a gondolatra, hogy találkozhatnak Vajjon mit fognak tenni ebben az esetben? Mit fog tenni a gyermek?

El tudja-e képzelni ez éjszaka borzadalmait, uram?

Ezek az izgalmak ágyba döntöttek. Ideglázt kaptam. Mikor hosszas betegség után megint eszméltem tértem, megláttam ágyam mellett az én... az én kedvesemet. Egyedül.

Fölkialtottam:

— Hol a fiam? Hol a fiam?

A férfi nem felelt. Dadogva szóltam:

— Meghalt? Megölte magát?

— Nem — felelt. — Esküszöm, hogy nem.

De a tartózkodása helyét nem tudtam fölföldözni. Ekkor hirtelen elkeseredve öntudatlanul — az embernek néha vannak ily indokolatlan kitérői — fölkialtottam:

— Megtiltom önnek, hogy engem mindaddig meglátogasson, amíg őt meg nem találta. Távozzék! És ő távozott.

Egyikük sem láttam viszont, uram... Igy élek husz év óta. El tudja-e ön képzelni ezt a létet, ezt a borzasztó bűnhődést, az anyai és az asszonyi szívnek ezt a végtelen, halálos kínját? El ez örökös vára' özának gyötremét? De nem... ez a várakozás már nem fog sokáig tartani, mert meghalok... s meghalok anélkül, hogy egyiküket is viszontláthatnám!

Az egyik, a barátom, husz év óta napon-

Ottília, Zsiros Imréné szül. Kováts Vilma, mint menyei. Zsiros Eszter, Zsiros Judith, Zsiros Zsuzska, mint unokái. Özv. Szöllősy Ernőné szül. Mihálovits Fáni, mint anyósa. Zsiros Józsefné szül. Rupesics Emilia, Zsiros Kálmánné szül. Jedlicska Piroška, Zsiros Mihályné szül. Heim Anna, Jedlicska Jenő, özv. Szöllősy Gyuláné szül. Mihálovics Vilma, özv. Szöllősy Lajosné szül. Tárcsai Irma, dr. Frank Jánosné szül. Szöllősy Erzsébet, dr. Szöllősy István, Simon-sich Gézáné szül. Szöllősy Sarolta, Szöllősy Kálmán, mint sógorai és sógornói.

A nagybecskereki kir. törvényszék, ügyész-ség és a nagybecskereki, módosi és törökbecsei járásbírószág tisztikara külön-külön gyászjelentést adtak ki.

HIREK.

— **A bíróság köréből.** A király az igazság-ügyminiszter előterjesztésére dr. Kis János nagybecskereki, Dózsa Himér nagyikindai törvényszéki bírakat a VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírákká, Kovács Gyula módosi járásbírói albirót pedig járásbíróvá nevezte ki.

— **Uj igazgatótanítók.** A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Wégling István nagybecskereki, Hrusztek Endre kiszombori, Tóth Dániel ujszentiváni, Lambrecht Péter, Deutsch Mátys panesovai áll. tanítókat, igazgatótanítókká, továbbá Kiszelyné Pethes Irén hertelendyalvai áll. el. iskolai tanítónőt igazgatótanítónővé léptette elő.

— **A megyei központi választmány ülése.**

Torontálvármegye központi választmánya ma délelőtt Janó Ágoston alispán elnöklésével ülést tartott, melyen részt vettek: Oldal Antal, dr. Milloss Aurél, Franz J. L., dr. Mangold Samu, Kaufmann István, Farkas Vince biz. tagok és Rigó István tb. főjegyző mint előadó. Az ülésen a választmány a képviselőválasztók 1910. évre szóló névjegyzékének kiigazításával foglalkozott.

— **A nagybecskereki közjegyző-helyettes.** A temesvári közjegyzői kamara Hadfy Döme nagybecskereki kir. közjegyző elhunytával ideiglenesen közjegyző-helyettesnek Kiss János nyug. törvényszéki bírót rendelte ki.

— **Uj gazdasági tudósító.** A földmívelésügyi miniszter Gróbf Jenő nagybecskereki gazdasági tudósítót Istvánölygyre történt távozása miatt a nagybecskereki gazdasági tudósítói tiszt alól felmentette és egyuttal a bánlaki járásban bizta meg a gazdasági tudósítással.

— **A kultúregyesület közgyűlése.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület tudvalevőleg április 18-ikán, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja a vármegyeháza disztermében ez idei rendes évi közgyűlését. A közgyűlésnek

kint ir, de nem engedtem meg neki, hogy fölkeressen, mert féltem — a fiamtól. Fiam! Fiam!

Meghalt-e? Éle? Hol rejtőzik? Távoli tengereken, országokon túl talán, melyeknek még nevét sem tudom. Gondol-e rám? ... Ó, ha tudná! ... Mily kegyetlenek is néha a gyermekek! Vajjon föl tudja-e ő fogni, hogy mily rettenetes szenvedésekre kárthatott élttem delétől annak alkonyáig? Sejt-e, hogy forró anyai szeretettel szerettem őt? ... Nem bánt-e ő velem embertelenül?

Mondja el neki mindazt, amit tőlem hallott s ismételve előtte végső szavaimat: „Gyermekeim, drága gyermekeim, ne légy szívtelen az emberekhez. Az élet maga eléggé durva és vad! Drága gyermekeim, jusson eszedbe, hogy minő életet élt anyád attól a perctől kezdve, melyben elhagytad. Gyermekeim, bocsáss meg neki és most, hogy már meghalt, szeresd, mert rettenetesen megvezeklet bűneért”.

Levegő után kapkodott s szakadozottan és remegve beszélt, mintha fia ott állna előtte.

Aztán még hozzátette:

— Mondja meg neki azt is, uram, hogy azt... azt a másikat... sohasem láttam viszont.

Elhallgatott, de még egyszer összeszedte minden erejét s halk, reszkető hangon így szólt:

— És most, kérem, hagyjon el. Egyedül akarok meghalni, ha ők nem lehetnek nálam. És Le Brument ur hozzátette:

— El is távoztam, uraim, de úgy sirtam a kocsimban, mint egy öleb, hogy a kocsisom nem tudott hová lenni bámulatában.

Tessék már most elgondolni, hogy napon-kint történnék ilyen tragédiák!

Nem láttam meg soha a fiut... ezt a fiut. Am tartásuk önök annak, aminek akarják, de én reszsz fiunak tartom!

Guy de Maupassant.

különös ünnepies jelleget fog kölcsönözni, hogy leljön rá Budapestről dr. Ferenczy Zoltán, az egyetemi könyvtár tudós igazgatója s a közgyűlés keretében nagyrdekü előadást fog tartani. A közgyűlésen az elnökség szívesen látja a nagyközönséget és kívánatos, hogy a gyűlésen minél többen legyenek jelen, hogy a közgyűlés külsőleg is igazi kulturünnp legyen.

— **Községi és körjegyzők Kossuth miniszternél.** A községi és körjegyzők országos egyesületének mintegy száztagu küldöttsége tiszteltgett tegnap délelőtt Kossuth Ferenc miniszternél. Uzskaay elnök a községi és körjegyzők halálját tolmácsolta azért, hogy a községi és körjegyzőknek a vasuti jegykedvezményt megadta. Kossuth miniszter szívesen fogadta a tisztelgőket és kijelentette, hogy a kedvezményt főképpen abból a felfogásból kiindulva adta meg, hogy a jegyzők széles körben teljesítenek köztisztviselői teendőket. Részéről tehát a vasuti utazás tekintetében is a jegyzőket legalább egyénileg olyan helyzetbe kívánta helyezni, mint amilyenben a köztisztviselők vannak. A miniszter beszédét hosszas lelkes éljenzéssel fogadták a küldöttség tagjai. A küldöttség tagjai ezután felkeresték Szatmári Mór képviselőt, akinek Csizmadia László alelnök tolmácsolta a községi és körjegyzők egyesületének halálját azért a munkásságáért, amelyet az egyesület érdekében kifejtett.

— **A szabad iskolából.** A kultúregyesület nagybecskereki munkásgimnáziumában tegnap este Szenes Adolf tanár elektrotechnikai, dr. Fialowski Béla kir. törvényszéki orvos pedig egészségügyi előadásait folytatta a hallgatóság nagy figyelmé közben. A legközelebbi előadás pénteken lesz.

— **A nagybecskereki sorozások.** Tegnap fejezték be Nagybecskerek városában az ide fősorozást, melynek eredménye a következő: Az első korosztályban volt 210 állításköteles, akik közül megjelent 150, bennmaradt 47, visszautasított 99, fegyverképtelen 2, katonai kórházba küldetett 2, meghalt 1, katonai szolgálatban van 21, máshol nyert illetőséget 2, legál 18, illegál 18. A második korosztályhoz tartozott 122, megjelent 91, bennmaradt 12, visszahelyeztetett 67, fegyverképtelen 8, katonai kórházba utasított 3, felülvizsgálatra megy 1, büntetés alatt áll 1, legál 12, illegál 18. A harmadik korosztályhoz tartozó 79 állításköteles közül a sorozáson megjelent 55, bennmaradt 9, fegyverképtelen 45, meghalt 1, büntetés alatt áll 1, legál 11, illegál 12. A szerint 411 állításköteles közül a sorozáson megjelent 296, ezek közül pedig csak 68 embert soroztak be katonának, ami elég gyenge eredmény.

— **Az Aradáci-utca kikövezése.** Ismeretes, hogy a város képviselőtestülete a legutóbb tartott közgyűlésén elvben hozzájárult ahhoz, hogy az Aradáci-ut egész a bégaparti állomásig keramittal, esetleg kockakövel újból kikövezessék. E határozat alapján a városi tanács tegnap délelőtti ülésén elhatározta, hogy a kövezési munkálatokra a pályázatot kiírja. A pályázati hirdetmény szerint 10.790 négyzetméter keramit, vagy kockaköbörkolatrol van szó s a munkálatra vonatkozó ajánlatok zárt borítékban, az ajánlati összeg 5%-os bantpénzével együtt legkésőbb május hó 10-én délelőtti 11 óráig a város polgármesteréhez intézendők. Később érkező ajánlatokat nem vesznek figyelembe. Az általános feltételek s a részletes tervezet bármikor a hivatalos órák alatt a város mérnöki hivatalában tekinthetők meg.

Színház, irodalom.

Heti műsor.

Csütörtökön: Varázskeringő. Operette.
Pénteken: Trapezunti hercegő.
Szombaton: Izrael. Szimf. (Ujdonság.)
Vasárnap délután: Varázskeringő. Operette.
Vasárnap este: Szerencse malac. Operette. (Ujdonság.)
Hétfőn: A bűnös. Dráma. (Ujdonság.)

* **Szerelmeskedés.** Németországban nagy sikere volt Schnitzler Artur „Liebeleli” című darabjának, amely a magyar színpadokra is eljutott „Szerelmeskedés” címen. A Nemzeti-színházban decemberben mutatták be először a magyar közönségnek, de amilyen sikere volt és van ma is a darabnak Németországban, éppen olyan hidegen hagyja a magyar közönséget. A darab nekünk nagyon üresnek tetszik. A három felvonásban jóformán nem történik semmi s az egész el lehetne mondani egy rövid tárca novellában. Idegen is nekünk ez a német szentimentalizmus, ami a darabból felénk árad s az akció nélküli jelenetek, üres fecsegésből álló diskurzusok unalmasak a közönségnek, amint-

hogyan is unatkozott úgy a közönség, mint tegnap este. A mi közönségünk bizony boszankodott tegnap este, ami nem is csoda. Egyszer-kétszer tapsolt ugyan, de ez a szereplőknek szólt akik közül Halasi Mariska, Haraszti Vilma, Gózon Béla, Virányi és Halasiné igyekeztek a darabba életet vinni s az unalmat elűzni, ami sokszor sikerült is nekik.

*** A Goth-pár vendéglátása Nagybecskerekben.**
A jövő héten hétfőn és kedden két szép színházi estére van kilátás. A színigazgató ugyanis két föllépésre szerződtette Góth Sándor és nejét, Kertész Ellát, akik a magyar színművész gárdának elsőrangú jelei. A Goth-pár hétfőn és kedden lép föl nálunk és pedig az első estén a „Sámsón”-ban, a második estén pedig „A tolvaj”-ban.

*** A Torontálmezei Közművelődési Egyesület évkönyve.** A Torontálmezei Magyar Közművelődési Egyesület, amely immár negyedszázada munkálkodik a délvidéken, az ország legnagyobb nemzetiségi vármegyéjében a magyar nemzeti közművelődésért, az idén külön évkönyvben számol be az egyesület lefolyt évi munkásságáról. Az évkönyvben foglalt terjedelmes évi jelentés arról tanuskodik, hogy ez a szerény anyagi eszközökkel rendelkező egyesület olyan arányú kulturális munkát végez, amely valóban követésre méltó lehet. Az egyesület például Nagybecskerekben szépen látogatott munkásgimnáziumot tart fenn, a nagybecskereki fogházban egész éven át rendszeres oktatásban részesíti a rabokat, van szép közkönyvtára, olvasóhelyisége, amelyet díjtalanul látogathat mindenki s amelyet a lefolyt télen háromezren látogattak. A felnőtt analfabéták oktatására abécés könyvet adott ki az egyesület, Nagybecskerekben és Nagykikindán évek óta szabad liceumot tart fenn, a vármegye különböző közsegeiben magyar nyelvi és felnőtteket oktató tanfolyamokat rendezett, ugyancsak a vármegye nagyobb közsegeiben irodalmi és művészeti estéket tartott, tanítókat és tanulókat jutalmazott, több száz jutalomkönyvet osztott szét, hazafias ünnepeket rendezett stb. A Somfai János titkár szerkesztette csinosan kiállított évkönyv az évi jelentésén kívül a lefolyt télen tartott négy társadalomtudományi előadást tartalmazza és pedig Jankó Agoston alispánét a nőkérdésről, dr. Czirbusz Géza kegyesrendi tanárát a sugallat hatásairól, dr. Stern Lázárét a természettudományról és társadalomtudományról és dr. Farkas Geizát a nemzeti eszményképről. Az évkönyvet az egyesület tagjai ingyen kapják.

TÁVIRATOK

A politikai helyzet.

A miniszterelnök a királynál.
Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Wekerle Sándor miniszterelnököt a király ma délen külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatáson, amely egy óra hosszat tartott, a miniszterelnök a politikai helyzet dolgában tett előterjesztést a királynak. Kihallgatása előtt a miniszterelnök Zichy Aladár gróffal, a király személye körüli miniszterrel tanácskozott. Ma délután 5 órakor a miniszterelnök Sztéryny József államtitkárral visszautazik Budapestre.

A király budapesti utja.
Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mai bécsi jelentés szerint az a hír, hogy a király e hó 24-én Budapestre utaznék, helyreigazításra szorul. 24-én a király nem jöhet még Budapestre, mert aznap érkezik meg Bécsbe Romániából visszajövet a német trónörökös, akit a király maga fogad a pályaudvaron. A német trónörökös két napig marad Bécsben s így a király 26-ika előtt nem utazhatik Budapestre.

Kossuth Ferenc Bécsben.
Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Végleges megállapodások szerint Kossuth vasárnap, e hó 18-án utazik Bécsbe, hogy a bankügyben az osztrák kormányval tárgyaljon. Vele együtt utazik Wekerle Sándor miniszterelnök,

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter és Sztéryny József államtitkár.

A megoldás.
Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi Hölcső csoport álláspontja szerint a politikai helyzet megoldásának alapjait a következőknek kell képezniök:

„Érvényesüljön a népképviselőlet többsége. A legközelebbi kormányzati program pedig foglalja magában: A gazdasági önállóság kiépítését, amelyet 1905-ben nekünk már fel is ajánlottak olyképpen, hogy a törvényes időre (1911. január 1-ére) felállítsuk a magyar önálló jegybankot, amelynek árát mi már előre ki is fizettük a kiegyezéssel és a szövétával; s 1917-re biztosítsuk önálló gazdasági berendezkedésünket a vámsorompók felállításával. A parlamenti reform az általános szavazati jog alapján s az új véderőtörvény megalkotása a hadsereg kellő nemzeti irányu kifejezésével. Közgazdasági, közigazgatás, szociális és kulturális reformok a függetlenségi és 48-as párt programja alapján.”

A kormány lemondása.
Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentés szerint a magyar politikai válság nyíltan a jövő hét elején fog kitörni. A vasárnap Bécsben kezdődő banktárgyalások alkalmával ugyanis nyomban ki fog tűnni, hogy a két kormánynak nem sikerül megegyezni a bankkérdés megoldásában. Erre azután a magyar kormány beadja lemondását. A lemondást a kormány a képviselőház legközelebbi ülésén bejelenti, amire a képviselőház bizonytalan időre elnapolja magát. A bécsi forrás azt mondja, hogy a Wekerle-kabinet továbbra is megmarad s csupán Darányi Ignác földművelésügyi miniszter és Günther Antal igazságügyminiszter lép ki a kabinetből. Ez utóbbit a kuria elnökévé fogják kinevezni.

Popovics államtitkár nyugdíjban.
Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökből jelentik, Popovics Sándor pénzügyi államtitkár bankkormányzói kinevezésére való tekintettel beadta nyugdíjaztatása iránti kérvényét.

A képviselőház ülése.
Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt 11 órakor Justh Gyula elnöklésével rövid ülést tartott, amelyen átvette a főrendiház üzenetét az ott letárgyalt törvényjavaslatokról. Bozoky Árpád az ellen kelt ki, hogy a kormány tagjai az interpellációkra nem válaszolnak. Ezután Günther Antal igazságügyminiszter Kossuth nevében több vicinálisra vonatkozó javaslatot, Apponyi nevében pedig egy kisebb törvényjavaslatot terjesztett be.

Forradalom Törökországban.

Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai konstantinápolyi jelentések még mindig véres zavargásokról adnak hírt. Az összes jelentésekből az tűnik ki, hogy az ifjútörök uralom megbukott s az ó-mohamedánok, valamint a liberális komité kezébe került a gyeplő. Az ifjútörökök vezetői és számos ifjútörök képviselő megszökött Konstantinápolyból. Ugyazintén megszökött több ifjútörök lapnak a szerkesztője is. A lázadó katonaság még mindig pusztít. Így elpusztította két ifjútörök lapnak a szerkesztőségét.

Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik: A vidékkel való táviró összeköttetés megszakadt, mert a lázadó katonaság a táviró-huzalokat és a távirógépeket összerombolta.

Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a vidék valamennyi nagyobb helyörségében a katonaság megtámadta az ifjútörökökhöz tartozó tiszteket s azokat bilincsbe verte. Számos tiszteket megölték.

Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, az egész helyörség az ifjútörökök ellen fordul. Valamennyi kaszárnyában a lázadó katonaság az ur s az egész várost ök tartják kezükben. A katonaság követeli, hogy a szultán bocsássa el az ujonnan kinevezett Tewfik pasa nagyvezért s ragszokodik ahhoz, hogy Kiamil pasa legyen a nagyvezér. A katonaság ma is megszállva tartja a parlamenti épületet s nem enged közelebe senkit. A városban külsőleg nem látszik nagyobb felfordulás, csak Perában és Galatában tolong az utcákon nagy tömeg és sok katona és éltetik a szultánt.

Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyi diplomáciai körök véleménye szerint az egész forradalmat az ó-mohamedán komité, illetőleg a szultáni kamarilla csinálja. Ez továbbra is fenn akarja tartani a szultáni kényuralmat, amelynek árnyékában szabadon garázdálkodhatik és harácsolhat. A diplomaták felfogása szerint egyelőre nincs is kilátás arra, hogy az ifjútörökök visszacserezzék legutóbb teremtett pozíciójukat, bár egykönnyen nem fogják megadni magukat. A helyzetet a diplomaták igen súlyosnak tartják s beláthatatlan bonyodalmaktól tartanak.

A német császár utja.

Budapest, április 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Velenczéből sürgönyzik, Vilmos német császár nejevel és Oszkár herceggel tegnap ideérkezett. A császárt nagy ovációval fogadták, majd a császári pár az ott horgonyzó „Hohenzollern” jachtra vonult. A császári pár holnapig marad itt, azután jachtján Korfuba megy, ahol május 10-ikéig marad. Korfuban a császárt a görög király fogadja, aki már tegnap elutazott Athenből Korfuba.

Határidő-üzet.

Budapest, április 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	29.—
Buza (május)	28.46 —
Buza (októberre)	23.26 —
Rozs (áprilisra)	19.90 —
Rozs (októberre)	18.46 —
Zab (áprilisra)	17.60 —
Tengeri (májusra)	14.98 —

Bérlet 15. sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 18. előadás.

Nagybecskerek, 1909. évi április hó 15-én:

VARÁZSKERINGŐ.

Operette 3 felvonásban.

Holnap, pénteken, 1909. évi április 16-án:

TRAPENZUNTI HERCEGNŐ.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

(E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.)

2409/1909. tkvi szám.

362-1.1

Arverési hirdmény és feltételek.

Az antalfalvai kir. járásbíró, mint tkvi hatóság az 1881. évi LX. t. c. 144. és 146. §-ai alapján a Poroszkay Béla megyei főügyész által képviselt Oppova községe végrehajtató javára 143 kor. 31 fill. tőke, ennek 1907. évi május hó 13-tól számított 5% kamatai, 14 kor. 90 fill. eddigi, ezuttal 17 kor. 45 fill.-ben megállapított és a még felmerülendő költségek behajtása céljából Szeferkerinai Milos oppovai lakos ellen az antalfalvai kir. járásbíró területéhez tartozó Oppova községben fekvő és az oppovai 461. f. 991. sz. tljkvben felvett:

1. 4 dülő 134. hrsz. 800 □-ól I. o. szántóra 112 kor.;

2. 2 dülő 134. hrsz. 2 h II. o. szántóra 445 korona;

3. 2 hrsz. 1 h. III. o. szántóra 222 korona;

4. 228. hrsz. 800 □-ól kertre 231 korona kikiáltási árban az árverést elrendeli.

Az Oppova község házában megartandó nyilvános árverésre határnapul **f. évi május 5-ik (öt) napjának d. e. 9 óráját** lüzi ki.

Az árverési feltételeket, melyek a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és Oppova község előljárási irodájánál megtekinthetők, a következőkben állapítja meg:

1. Az árverés alá kerülő ingatlanok közül a házbéradó alá eső ingatlan az árverési hirdményben megállapított kikiáltási ár felénél, a többi ingatlan pedig a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -ánál alacsonyabb áron el nem adható.

2. Az árverezni szándékozók az 1908: XLI. t.-c 21. §-ának 2-ik bekezdésében felsorolt jogosultak kivételével tartoznak az árverés alá kerülő ingatlanok kikiáltási ár 20%-át, vagyis 22 korona 40 fillért, 80 korona, 44 korona 40 fillért és 46 korona 20 fillért készpénzben vagy a kormány által ovadékképeseknek nyilvánított és az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig annak a bíróságnál bírói letétbe történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű letéti elismervényt átszolgáltatni

3. Az, aki az árverés alá bocsátott ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles a kikiáltási ár % a szerint megállapított bántópenzt az általa ígért ár ugyanannyi %-áig azonnal kiegészíteni, ha pedig ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az 1908: XLI. t. c. 25. §-ának 2-ik bekezdésében foglalt rendelkezésnek megfelelően haladéktalanul folytatandó árverésben részt nem vehet.

Antalfalva, 1909. évi március hó 3.

Varga,
kir. aljársbíró.

Hirdmény.

Április 20-án délelőtt 10 órakor árverés alá kerül a kir. törvényszék árverési termében a

Magyar-u. 253/7. sz. Binder-féle ház.

Venni szándékozók figyelmeztetnek, hogy a „Nagyszebeni földhitelezetnek” 5.8%-os amortizációs kölcsönéből megfelelő összeg továbbra bekebelezve maradhat.

(363-3.2)

Jó karban levő, használt,

ó-német

hálószoba **BUTOR**

és ebédlő-

olcsón eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

358-3.2

Valódi brünni szövetek

az 1909 évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
előlegző, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 - K.-ért, színtűgy felöltözökhöz, turistalövedék, selyem-kangarut stb. stb. gyári áron küld a mint megbiabító és szolid egy mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégtől, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örökös vállalkozás. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

367-40.14

Szöllőkaró.

Mindennemű épületfa, lécs és deszka. Szerszám-, bognár-, mű- és tűzifa. Szén és kovácsészén.

(313-12.8)

KAPHATÓ:

KURLÄNDER IMRE

NAGYBECSKEREK,

Korona-utca, Gizellapart és Aradáci-utcai raktáraiban.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEK A

„TORONTAL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

Hirdmény.

A Mária Terézia- és Losonci-utca sarkán fekvő

Terecki-féle ház

f. évi április 19-én d. e. 9 órakor a város-házi II. tanácsnoki irodában önkéntes

magánárverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek ugyanazon irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Nagybecskerek, 1909. évi április 15.

Halmos József,
v. tanácsnok.

367-1.1

Helyiség-bérbeadás.

EGY JÓL MENŐ

ÜZLET PERLASZON

sarokházban, kedvező feltételek mellett

azonnal bérbeadó, esetleg eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

STEINER FERENC, Perlasz.

366-1.1

1909. évi május hó 1-étől lesz kapható!

Magyar forrás. **Hugyhajtó és hogsavoldó** Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES**. Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten 111-93.

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkivül mindenütt kapható.

327-100.7